אור ה' — הדרוש הג'

הדרוש הג' אם הגרמים השמימיים חיים מדברים: והנה יש פנים מהראות לכל הצדדין אם מצד החיוב יש לו פנים מההראות מהם כי למה שהתבאר מתנועותיהם היותם ביותר שלם שבפנים להשלים בתמידות מה שבכאן היא מבואר בהם שהתחלתם מצייור שכליי והנה יראה היותם משיגים זה הציור וזה שאם הנחנו אותם בלתי מצויירים הנה לא ימלט מהיות זה הסדור הנפלא בהם אם על דרך הטבע כמו העניין בתנועות היסודות או מפאת מכריח יכריחם על זה הסדור כי מן השקר שיהיה בקרי להיות הסדור הזה הנפלא תמידי ומדובק להשלים מה שבכאן. וכבר יראה שהוא מן השקר שיהיה על דרך הטבע וזה שאנחנו נראה התנועות אשר על דרך הטבע שיש להם דבר ממנו הוה התנועה ודבר תהיה אליו התנועה כמו הענין ביסודות ובשאר מיני המורכבים שאינה בעלי גשם וכן גם התנועה במקרה כשהיו על זולת מקומה והמנוחה להם במקומו' הטבעי ובגרמים השמימיים אין בהם דבר ממנו התנועה ודבר אליו תהיה התנועה וזה שמה שממנו יתנועעו אליו יתנועעו וגם לא נמצא להם מנוחה בכל זה הזמן הארוך ולזה יראה שא"א בזאת התנועה שיהיה בדרך הטבע והוא מבואר ג"כ שאינה בדרך ההכרח כי מה שזה דרכו אינו מתמיד ולא ימצא ממנו אלא מעט וזה הפך מה שיראה ממנה ועוד שאנחנו נמצא בדרך הטבע שישים בדבר דבר מה מהדברים תחלה לפעולות המסודרות מהם וכל אשר היה הדבר יותר נכבד היתה ההתחלה יותר מספקת ולזה תמצא שהאדם יותר מספיק כשיוסדרו ממנו הפעולות הצר כות לשמירת גופו ומינו משאר הב"ח והב"ת מהצמחים כמו שתבאר זה כלו בספר ב"ח וכאשר התבאר זה והוא מבואר מהגרמים השמימיים שהם יותר נכבדים משאר הדברים הטבעיים הוא מבואר שהוא ראוי שישים הטבע בהם התחלה לעשות פעולותיהם יותר מספקת משאר דברים הטבעיים וזה אמנם לעצם מדרגתם והיותם שלמי ההויה ועוד כי אם היה על צד ההכרח יחוייב שיהיה המכריח גשם כי איך יהיה לגרם השמימיי אופן מה השתעבד לשכל המניע אם לא באמצעות גשם. ולפי שהתבאר שיגשם לא יניע אלא כשיתנועע הנה יחוייב שיניע בבחירה להיות בעל נפש ואם מצד נפש אחר מכריח ולפי שלא ילך לבלתי תכלית הנה בהכרח שיכלה אל מתנועע בעל נפש וכאשר היה זה כן הנה ראוי שיונח כן בתחלה העיון למה שהטבע לא יעשה דבר לבטלה ולזה הוא מבואר בהם שתנועתם על צד הציור והבחירה להשלים מה שבכאן ומהם שפשט הכתובים מורה על היותם משיגים אמר השמים מספרים כבוד אל וגו' הנה מאלו הפנים יראה צד החיוב ואולם צד השלילה יש לו גם כן פנים מההראות מהם שלפי שהיו הגרמים השמימיים חמריים ואנחנו נראה בהשגות החמריות שהם נקנות באמצעות החוש והיו הגרמים השמימיים בלתי בעלי חוש להיותם בלתי בעלי איכיות כמו שבא זה בספר שמים ועולם הנה א"כ א"א שיצויירו ומהם שאם היה שיציירו תהיה תנועתם ע"צ התשוקה והבחירה להשלים הנמצאות השפלות ולהיותם פועלים לתכלית ידוע יתחייב שישיגו פרטי תנועות הכוכבים וחדושי הזויות והמזנתם אשר בהם יתישר הנעת התכלית ולפי שהשגית

הפרטיות לא יצוייר הגעתם בזולת החוש הנה א"כ אי איפשר שתהיה תנועתם ע"צ הציור הנה מאלו הפנים יראה צד השלילה ולפי שיש פנים מההראות לב צדדי ראוי שנברור מהם הצודק מהבלתי צודק ונאמר אמנם הטענה הא' לצד החיוב בלתי נותנת האמת בדרוש וזה שאנחנו נראה בתנועות הטבעיות הפכיות וחליף מה מה שהיסודות מהם שהתנועה אל האמצע ומהם שהתנועה מן האמצע וכאשר היה זה כן מה המונע שתהיה התנועה הטבעי לגרמים השמימיים סביב האמצעי וג"כ אם היה שביסוד המנוחה להם היא טבעיים כאשר היו במקום הטבעי מה המונע שבגרמים השמימיים תהיה התנועה להם היא הטבעית ושתהיה ביניהם וכן היסודות שתי חלופים כאשר נמצא ביסודות עצמם חלוף בתנועתם ובמנוחתם וגם כן מה שנאמר במניעת היות תנועתם על צד ההכרח למה שהוא ראוי שישים הטבע בהם התחלה יותר מספקת משאר הדברים הטבעיים לעצם הדרגתם הוא נערך אל הדרוש וזה שאם היו הגרמים השמימיים גופיים הנה. מדרגת הנמלה להיותה ב"ח גדולה מהם כי היסודות להיותם גדולי הכמות אינם כשעור מהחשיבות כמו הב"ח וכל שכן האדם ואם הוא קטן הכמות מאד ביחס אליהם ועוד שכבר יראה שלא ימלט העניין מחלוקה בגרמים השמימיים וזה אם שתהיה להם טבעית המנוחה והתנועה עד שאם היה כן יחוייב בהם שינוחו ויתנועעו יחד ושקר גם כן שתהיה להם המנוחה טבעית שאם היה כן לא היה איפשר בהם שיתנועעו אלא מפאת מכריח והוא מה שברחו ושקר גם כן שלא תהיה טבעית לא התנועה ולא המנוחה וזה שלא ימלט מהיות הטבע שם בהם דתחלה שיתנועעו ונוחו אם שלא שם בהם כח על זה הנה לא יתוארו לא בתנועה ולא במנוחה והיה נמנע בהם שיתנועעו ואנחנו נראה אותם מתנועעים תמיד מבלתי שנרגיש להם מנוחה בכל הזמן הארוך שהועתקו אלינו קורותיו ואם יאמר אומר שחתנועה להם איננה טבעית אבל בחירית להשלים מה שבכאן מהנמצאות השפלות כמו שנמצא באדם ובבעלי חיים שיש להם תנועה בחירים אמרנו לו שאנחנו לא נרחיק היות התנועה באיכות אבל אומר שאין המלט מהיות טבעית וזה שאי איפשר מבלתי ששם הטבע בהם התחלת התנועה בכלל כמו שיצדק באדם ובבעלי חיים שצד התנועה בחיריי אבל התנועה בכלל טבעיות להם וכאשר התאמת שהתנועה אשר לגרמים השמימיים טבעית הנה לא יחוייב שתהיה צד התנועה בחיריית אלא ששם הטבע התחלת התנועה בהם להשלים מה שבכאן ולזה התבאר שהטענה המחייבת בדרוש והוא שעשאה הפלוסוף ונמשכו אחריו מפרשי ספריו וקצת מחכמי אומתנו בלתי נותנת האמת לצד המחייב ואמנם הטענה הב' שיסודה פשט הכתיבים איננה מחייבת גם כן למה שאין ספק שנאמרו על צד השיר וההמשל עוצם הוראתם על כבוד השם יתברך וכמו שאמר על צד השיר אז ירננו עצי היער ורבים זולתו ואמנם הטענות שנאמרו לצד השולל עם שחייבו שלא יצוייר בהם השגות פרטיות הנה לא ירחיקו שלא יצוייר ציור כולל מפאת מניעם שהם מתנועעים להשלים מה שבכאן ולזה הוא מבואר שדלתי החקירה ננעלות בדרוש הזה ולזה מה שיראה שאין להוציא הכתובים וסדור אנשי כנסת הגדולה מפשטן וכ"ש אם היה פירש אופנים וחיות הקדש הנזכרים במרכבת יחזקאל. ובסדור לברכות הגלגלים והככבים ודי בזה הדרוש השלישי: